

Nghệ An - Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo GẮN VỚI PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

■ **Viết Hùng, Dương Vân**
Sở Khoa học và Công nghệ Nghệ An

Nghệ An được xem là một trong những mảnh đất màu mỡ cho đầu tư kinh doanh, phát triển doanh nghiệp khởi nghiệp (DNKN). Những năm gần đây, phong trào khởi nghiệp trên địa bàn tỉnh đã có sự phát triển đáng khích lệ, tạo tiền đề hình thành hệ sinh thái, cộng đồng DNKN dựa trên cơ sở tiềm năng, lợi thế của địa phương để phát triển. Trong 5 năm qua (2017-2021), với sự hỗ trợ của Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN), sự chỉ đạo sâu sát của Lãnh đạo tỉnh, Sở KH&CN đã chủ động phối hợp với các sở, ngành triển khai xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (ĐMST), tạo môi trường thuận lợi, thu hút được nhiều nhà đầu tư mới.

Kịp thời tham mưu ban hành nhiều chương trình, chính sách, kế hoạch hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST

Sau khi Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 844/QĐ-TTg ngày 16/5/2016 phê duyệt Đề án “Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST quốc gia đến năm 2025”, Sở KH&CN Nghệ An đã tham mưu UBND tỉnh ban hành và trình HĐND ban hành đồng bộ nhiều nghị quyết, quyết định, cụ thể hóa các văn bản của Trung ương như: Nghị quyết số 12/2020/NQ-HĐND ngày 13/11/2020 của HĐND tỉnh về việc quy định nội dung và mức chi hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST trên địa bàn tỉnh Nghệ An đến năm 2025; Nghị quyết số 03/2020/NQ-HĐND ngày 22/7/2020 của Hội đồng nhân dân tỉnh về Quy định một số chính sách hỗ trợ tổ chức, cá nhân đầu tư, đổi mới công nghệ, ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ trên địa bàn tỉnh Nghệ An; Quyết định số 2171/QĐ-UBND ngày 24/5/2017 về kế hoạch hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2017-2020; Quyết định số 5821/QĐ-UBND ngày 01/12/2017 về kế hoạch phát triển thị trường KH&CN trên địa bàn tỉnh Nghệ An đến năm 2020; Quyết định số 04/2021/QĐ-UBND ngày 14/01/2021 của UBND tỉnh về Quy định thực hiện chính sách hỗ trợ tổ chức, cá nhân đầu tư, đổi mới công nghệ, ứng dụng tiến bộ KH&CN trên địa bàn tỉnh Nghệ An, thực hiện Nghị quyết số 03/2020/NQ-HĐND ngày 22/7/2020 của HĐND tỉnh Nghệ An... Những quyết sách này là cơ sở để hỗ trợ, thúc đẩy phát triển hoạt động khởi nghiệp ĐMST trong cộng đồng, trong các trường đại học và doanh nghiệp, khuyến khích nghiên cứu, ứng dụng, chuyển giao KH&CN, kỹ thuật mới, ĐMST trong sản xuất, kinh doanh, tăng cường hợp tác giữa nhà nước - nhà khoa học - nhà doanh nghiệp.

Nhiều kết quả được ghi nhận**Hình thành các tổ chức thúc đẩy khởi nghiệp ĐMST**

Giai đoạn 2017-2021, tỉnh Nghệ An đã hình thành một số tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST và các không gian làm việc chung nhằm giúp kết nối hoạt động khởi nghiệp ĐMST cho sinh viên, doanh nghiệp, những startup mới, điển hình như: Trung tâm Nghiên cứu Khởi nghiệp sáng tạo trực thuộc Trường Đại học Vinh (thành lập năm 2017); Công ty Cổ phần Đầu tư và hỗ trợ khởi

ngiệp Nghệ An (thành lập năm 2017); Trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp và nghiên cứu KH&CN thuộc Trường Cao đẳng Kỹ thuật công nghiệp Việt Nam - Hàn Quốc; Câu lạc bộ khởi nghiệp Trường cao đẳng nghề Việt Đức; Câu lạc bộ khởi nghiệp ở các huyện, thành, thị trên địa bàn tỉnh; Không gian hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST Nghệ An (thành lập năm 2019) tại Trung tâm Thông tin KH&CN và Tin học, với diện tích gần 1.000m² có đầy đủ trang thiết bị và tiện nghi được sử dụng để triển khai các hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST. Ngoài ra còn có điểm kết nối cung cầu tại Trung tâm Ứng dụng Tiến bộ KH&CN. Các tổ chức, không gian khởi nghiệp này đã và đang hoạt động tích cực, góp phần rất lớn vào việc thúc đẩy phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST của tỉnh.

Đẩy mạnh đào tạo, truyền thông nâng cao kiến thức và thúc đẩy Khởi nghiệp ĐMST

- Khởi nghiệp ĐMST là một hoạt động mới, do vậy việc tập trung đẩy mạnh hoạt động đào tạo và thông tin truyền thông về khởi nghiệp ĐMST được đặt lên hàng đầu nhằm nâng cao nhận thức, hiểu biết và khơi dậy tinh thần, phong trào khởi nghiệp ĐMST trong sinh viên, thanh niên, trí thức, người lao động, thu hút sự quan tâm, hỗ trợ của các cấp, các ngành, của xã hội và đặc biệt là các tổ chức, doanh nghiệp. Sở KH&CN đã tổ chức mời các chuyên gia, diễn giả, các startup có uy tín trao đổi và chia sẻ kinh nghiệm về khởi nghiệp ĐMST cho cán bộ, giảng viên, sinh viên các trường đại học, cao đẳng, các trường nghề và các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh. Xây dựng và phát sóng chuyên mục “Khởi nghiệp” mỗi tháng 1 lần trên sóng Đài Truyền hình Nghệ An bắt đầu thực hiện từ năm 2018; Phối hợp với các Đài Truyền hình Trung

ương như VTV3, VTV2, VTC, Đài Truyền hình Vĩnh Long, các cơ quan báo chí Trung ương và địa phương thực hiện các phóng sự về khởi nghiệp, chân dung khởi nghiệp, các sáng chế, giải pháp hữu ích trên địa bàn tỉnh...

- Hoạt động đào tạo, cung cấp thông tin, kiến thức về khởi nghiệp ĐMST được quan tâm đặc biệt. Đã tổ chức nhiều khóa đào tạo kiến thức cơ bản về khởi nghiệp ĐMST cho giảng viên, sinh viên các trường đại học, cao đẳng và đào tạo nghề trên địa bàn. Phối hợp với Tỉnh Đoàn, Hội Phụ nữ tỉnh tổ chức đào tạo, tập huấn cho đoàn viên, hội viên tại các huyện, thành, thị trong tỉnh. Đặc biệt là các khóa đào tạo chuyên sâu cho các dự án khởi nghiệp ĐMST đề: Phát triển hoàn thiện ý tưởng, dự án, mô hình kinh doanh; kỹ năng thuyết trình, kêu gọi vốn... Thông qua đó đã trang bị cho các Founder những kiến thức quan trọng khi khởi nghiệp, khi kêu gọi vốn từ các Quỹ đầu tư.

Thành công trong việc liên kết các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST tại các trường đại học và viện nghiên cứu, tổ chức quỹ, nhà đầu tư về với Nghệ An

Năm 2018, Sở KH&CN phối hợp với Trung tâm Nghiên cứu - Khởi nghiệp sáng tạo (Trường Đại học Vinh) và Công ty Cổ phần đầu tư và hỗ trợ khởi nghiệp Nghệ An triển khai Đề tài KH&CN cấp Bộ: “Hỗ trợ hoạt động và liên kết các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST tại các trường đại học và viện nghiên cứu, tổ chức chính trị xã hội” thuộc Đề án 844 của Bộ KH&CN, với tổng kinh phí 1,7 tỷ đồng. Đề tài được đánh giá đạt kết quả tốt, đào tạo được đội ngũ chuyên gia huấn luyện về khởi nghiệp ĐMST trong các trường Đại học, cao đẳng, tại một số doanh nghiệp và cơ quan nhà nước; kết nối được đội ngũ chuyên gia huấn luyện của Nghệ An với các tỉnh vùng Bắc Trung Bộ và một số thành phố lớn trong nước. Phối hợp với Việt Nam Silicon Valey (VSV) tổ chức Angel camp⁽¹⁾ tại huyện Con Cuông cho hơn 100 doanh nghiệp, nhà đầu tư, nhà hoạt động chính sách, qua đó cho thấy tín hiệu tốt trong hoạt động khởi nghiệp ĐMST của tỉnh; Phối hợp với Bộ KH&CN đồng tổ chức Techfest vùng Bắc Trung Bộ năm 2018 gồm các sự kiện như: triển lãm sản phẩm, dự án khởi nghiệp ĐMST vùng Bắc Trung Bộ; Hội thảo “Liên kết xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST vùng Bắc Trung Bộ”; Cuộc thi “Tìm kiếm tài năng khởi nghiệp ĐMST vùng Bắc Trung Bộ”.

Năm 2019, tại Không gian hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST, ngày hội đầu tư - Demo Day 2019⁽²⁾ được tổ chức, thu hút 16 startup đến từ Hàn Quốc và Việt Nam, trong đó có 4 nhóm đến từ Nghệ An. Các dự án của các startup đều nhận được sự hỗ trợ của các quỹ đầu tư như VSV và Startup Kised của Hàn Quốc.

Đây là hoạt động hết sức có ý nghĩa và giá trị, tạo cơ hội cho các startup Nghệ An, các doanh nghiệp, cá nhân có cơ hội giao lưu cọ xát và kết nối với các quỹ/ nhà đầu tư, đồng thời cơ hội thu hút các quỹ/nhà đầu tư khởi nghiệp ĐMST, cũng như các bạn có ý tưởng khởi nghiệp về với Nghệ An.

Tìm kiếm được nhiều tài năng khởi nghiệp ĐMST thông qua các cuộc thi

Từ năm 2016, Sở KH&CN đã chủ trì phối hợp với Tỉnh đoàn, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh và Quỹ Alba Charity (từ nguồn xã hội hóa) tổ chức phát động cuộc thi sáng tạo KH&CN thanh niên, với mục đích tìm kiếm các ý tưởng sáng tạo để hỗ trợ phát triển hoàn thiện dự án khởi nghiệp. Trong đó có 4 dự án được Quỹ Alba Charity hỗ trợ kinh phí khởi nghiệp, đến nay 4 dự án đang hoạt động và được đánh giá có kết quả tốt, có tính lan tỏa cao.

- Từ những kết quả trên, năm 2018, Sở KH&CN tham mưu UBND tỉnh tổ chức cuộc thi Tìm kiếm tài năng Khởi nghiệp ĐMST của tỉnh. Sau 4 năm tổ chức, với trên 400 dự án dự thi, đã có 54 dự án, ý tưởng khởi nghiệp xuất sắc được UBND tỉnh khen thưởng. Đặc biệt, cuộc thi đã thu hút sự quan tâm của nhiều quỹ, nhà đầu tư trong và ngoài tỉnh. Một số dự án được đầu tư trực tiếp: Quỹ Alba Charity hỗ trợ 400 triệu đồng cho dự án khởi nghiệp sản xuất nấm thương hiệu ATC (đến nay quỹ đã hỗ trợ với tổng số tiền trên 1,3 tỷ đồng); Ngân hàng Bắc Á hỗ trợ 100 triệu

đồng cho dự án Hợp tác xã Bò sạch Từ Tâm; Quỹ VSV đầu tư 40.000 USD cho dự án Cam sinh thái và các sản phẩm từ cam của Công ty Cổ phần Cam Vinh Kỳ Yên...

- Từ kết quả cuộc thi của tỉnh Nghệ An và sự hỗ trợ của Sở KH&CN, nhiều dự án đã tham gia Techfest quốc gia đạt giải như: Dự án Truyền hình 4.0 của Công ty Cổ phần Công nghệ GOSTREAM đạt giải quán quân Techfest 2020, kêu gọi vốn thành công từ Quỹ Zone Startups Ventues PTE. LTD Việt Nam đầu tư 200.000 USD và Quỹ Vinacapital số tiền 1 triệu USD, đại diện cho startup Việt Nam tham dự Techfest toàn cầu năm 2021. Dự án của Công ty Cổ phần Công nghệ Redsan và Chanh Thiên Nhân tham gia gọi vốn từ chương trình Shartank Việt Nam. Nhiều dự án khởi nghiệp đã được các doanh nghiệp và trường đại học hợp tác hỗ trợ chuyên gia, nhà khoa học, kinh phí để nghiên cứu, hoàn thiện sản phẩm, đăng ký bảo hộ sở hữu trí tuệ, hỗ trợ nhà, xưởng, thiết bị, mặt bằng để sản xuất, hợp tác sản xuất và thương mại...

Thu hút được các nhà đầu tư, cổ vấn cho các doanh nghiệp khởi nghiệp

Từ năm 2018-2021, thông qua sự kiện cuộc thi Khởi nghiệp ĐMST tỉnh Nghệ An hàng năm, đã thu hút được các nhà đầu tư hỗ trợ cho các dự án khởi nghiệp như: VSVA tham gia tìm kiếm các dự án tiềm năng tham gia chương trình đầu tư vốn mỗi cho startup tại Nghệ An; Quỹ Alba Charity tham gia

tài trợ dự án khởi nghiệp về nông nghiệp; Ngân hàng Bắc Á tham gia tài trợ cho các dự án khởi nghiệp; Các doanh nghiệp, nhà đầu tư tư nhân ở Nghệ An đã quan tâm đến việc đầu tư cho khởi nghiệp, thành lập Quỹ đầu tư Khởi nghiệp sáng tạo tỉnh Nghệ An (VSV-NA) do Công ty cổ phần Đầu tư Startup Nghệ An quản lý (cấp giấy chứng nhận ĐKKD ngày 13/8/2020, quy mô vốn của quỹ là 7,2 tỷ đồng); Quỹ Đầu tư khởi nghiệp Thiên Minh Đức thuộc Tập đoàn Thiên Minh Đức với số vốn 1 triệu USD (thành lập tháng 11/2021).

Bài học kinh nghiệm và một số đề xuất

Sau gần 5 năm triển khai thực hiện, có thể nói, việc xây dựng hệ sinh thái ĐMST ở Nghệ An đã đi đúng hướng, đạt kế hoạch đề ra. Nhìn tổng thể, đây chính là kết quả của các chính sách đúng đắn trong thúc đẩy hoạt động khởi nghiệp ĐMST của Đảng và Nhà nước trong thời gian qua, trong đó có sự đầu tư phù hợp của tỉnh Nghệ An. Các kết quả trên là sự nỗ lực của các tổ chức, cá nhân và đặc biệt là sự đồng bộ, hiệu quả, bài bản trong vai trò chủ chốt, tham mưu của Sở KH&CN đối với nhiệm vụ tạo lập một hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST vững chắc, từ đó tạo ra môi trường khởi nghiệp ĐMST đủ mạnh, thu hút được các nhà đầu tư lớn.

Một số bài học thành công cụ thể là: 1/ Có

Thu hút được nhiều nhà đầu tư cho các doanh nghiệp khởi nghiệp Nghệ An

sự thống nhất cao trong quan điểm, đường lối, chính sách và các bước triển khai của cấp ủy Đảng, chính quyền tỉnh Nghệ An; Sự hợp tác tích cực của các sở, ban ngành, đoàn thể, doanh nghiệp. Nhiệm vụ phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST đã được thấm nhuần và lan tỏa trong các cấp, các ngành và toàn thể nhân dân trên địa bàn tỉnh. 2/ Ngành KH&CN đã tham mưu thành công cho tỉnh trong ban hành các kế hoạch về thúc đẩy phát triển hệ sinh thái, trong đó xác định rõ nhiệm vụ của các bên liên quan, xây dựng cơ chế tài chính cũng như biện pháp triển khai cụ thể nhằm hỗ trợ cho các đơn vị tham gia⁽³⁾. 3/ Trong quá trình thực hiện đã tập hợp, huy động được sự tham gia, vào cuộc của các thành viên hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST trên địa bàn tỉnh và trong nước, quốc tế. 4/ Thành công trong hoạt động này có thể khẳng định vai trò nòng cốt của truyền thông, bằng việc huy động sự tham gia đồng hành của các phương tiện truyền thông đại chúng chính thống, gồm: báo in, điện tử, chuyên san, truyền hình, phát thanh (đặc biệt là một số kênh quan trọng như báo, đài, truyền hình Trung ương, địa phương và các tỉnh bạn), và cả các kênh mạng xã hội (youtube, facebook...).

Nhằm giữ vững và phát huy hơn nữa những thành quả, đặc biệt trong giai đoạn hậu Covid-19 đầy thách thức này, để xây dựng các kế hoạch dài hạn thúc đẩy, phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST trên địa bàn Nghệ An, bài viết đưa ra một số kiến nghị, đề xuất như sau:

Thứ nhất, đề nghị Bộ KH&CN quan tâm hơn nữa trong hỗ trợ tổ chức các khóa đào tạo, bồi dưỡng kiến thức có liên quan đến hoạt động khởi nghiệp ĐMST cho đội ngũ cán bộ, công chức và các doanh nghiệp khởi nghiệp. Tổ chức các chuyến khảo sát, học tập kinh nghiệm và mô hình hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST thành công để thực hiện ở các địa phương. Bên cạnh đó, có các chương trình, dự án hỗ trợ trực tiếp cho doanh nghiệp khởi nghiệp ĐMST và hỗ trợ trực tiếp các sáng chế, giải pháp hữu ích đã được cấp văn bằng bảo hộ sở hữu trí tuệ để có thể thương mại hóa. Thường xuyên tổ chức các hội chợ công nghệ,

thiết bị và kết nối cung cầu trong nước, quốc tế nhằm đẩy mạnh thương mại hóa kết quả nghiên cứu và các sản phẩm KH&CN; đồng thời xem xét rút ngắn thời gian cấp văn bằng bảo hộ về sở hữu công nghiệp nhằm tạo điều kiện cho các cá nhân, tổ chức tích cực tham gia hoạt động nghiên cứu, ĐMST.

Thứ hai, cần đẩy mạnh truyền thông, thay đổi tư duy về ĐMST, xây dựng nguồn lực chất lượng cao nhằm tạo cơ hội cho các cá nhân, tổ chức có thể nâng cao kiến thức về ĐMST, tạo điều kiện cho các chủ thể tham gia, góp phần hình thành hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST vững chắc.

Thứ ba, xây dựng “vườn ươm” hỗ trợ phát triển ý tưởng, hoàn thành sản phẩm/dịch vụ và thử nghiệm trên thị trường trước khi thương mại hóa chúng. Thành lập Trung tâm hỗ trợ ươm tạo Khởi nghiệp ĐMST...

Thứ tư, đối với viện nghiên cứu, trường đại học, cần thúc đẩy thương mại hóa các sản phẩm nghiên cứu, đồng thời kết hợp với các doanh nghiệp trong việc hoàn thiện và thương mại hóa sản phẩm. Các trường đại học nên đặt ưu tiên cho khởi nghiệp ĐMAT. Cần tạo không gian làm việc chung, đào tạo đội ngũ cố vấn khởi nghiệp có các kỹ năng cần thiết, kết nối với doanh nghiệp và thị trường, nêu cao tinh thần doanh nghiệp, khởi nghiệp, hỗ trợ hình thành các startup trong các trường.

Năm là, đối với các doanh nghiệp khởi nghiệp ĐMST, cần được trang bị đầy đủ các kiến thức về quản trị doanh nghiệp, kiến thức thị trường, quản trị nhân sự.../.

Chú thích:

⁽¹⁾ Angel camp (trại tập huấn) - một hình thức đào tạo tập trung 3-5 ngày tại một địa điểm cho các startup, nhà đầu tư và nhà quản lý.

⁽²⁾ Sự kiện này do Sở KH&CN chủ trì phối hợp với Công ty Cổ phần Vietnam Silicon Valley Accelerator tổ chức.

⁽³⁾ Quyết định số 2171/QĐ-UBND ngày 24/5/2017 ban hành kế hoạch hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn năm 2017-2020.